

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY SHAKLLANISH INDIVIDUAL TRAYEKTORIYASINI LOYIHALASH METODIKASI M. B. Sheraliyeva	222
RAQAMLI DAVRDA KITOBXONLIK MADANIYATI VA ADABIYOTNING ROLI Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	228
JISMONIY TARBIIYA TA'LIMIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	231
MILLIY KASHTACHILIK ASOSIDA 5-SINF O'QUVCHILARINING ESTETIK TARBIIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Olimova Dilnoza Murodullo qizi	236
ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI 5E MODEL VOSITASIDA TAKOMILLASHTIRISH Rajabova Nodirabegim Komilovna	240
OLIY TA'LIM TALABALARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH Raximov Bobirjon Abdurasulovich	245
RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	250
AJDODLAR SIYAMOSINI IFODALASH VOSITASIDA TALABALARNI MILLIY IFTIXOR RUHIDA TARBIIYALASH JARAYONI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA Xaitov Zufar Asroralievich	255
ГОТОВНОСТЬ К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ У ДЕТЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	260
OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI Asadova Zarina Axmadovna	263
GRAMMATIK TARJIMA METODINING ASOSIY TAMOYILLARI VA XUSUSIYATLARI Erkinova Madina Komil qizi	272
UMUMTA'LIM MAKTABLARINI BOSHQARISHDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATINING PEDAGOGIK MOHIYATI Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	275
MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA BOLALARNI SAVODGA TAYYORLASHDA RIVOJLANISH MARKAZLARINING METODIK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	282
TURIZM SOHASI TALABALARINING INGLIZ TILIDAGI KASBIY DISKURSIDA UCHRAYDIGAN KOMMUNIKATIV TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI Usmonova Zilola Javlon qizi	289
CHET TILINI KASBIY FANLAR BILAN INTEGRATSIYALASHDA CLIL MODELINING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	294
BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	299
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ТРЕВОЖНОСТИ И СТРАХА У ЖЕРТВ ТОРГОВЛИ ЛЮДЬМИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ Махмудова Д. А.	303
ADABIY ASARLARDA XRONOTOP MUAMMOSINING BADIY AHAMIYATI Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	306
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA SENSOR INTEGRATSIYA YONDASHUVINING AHAMIYATI .. To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	311
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA EKOLOGIK TARBIIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	316
BADIY ASARLARNI O'QITISHDA EMPATIK YONDASHUVNING METODIK IMKONIYATLARI Shoyimova Shoiri Sanakulovna	320
BOLALAR ME'YORIY ONTOGENEZIDA YOZUV VA GRAFOMOTOR KO'NIKMALARINI RIVOJLANISHI Alimova Kamola Xayrulla qizi	323
YOSH VOLEYBOLCHILARDA O'YIN QARORINI QABUL QILISH (Decision-making) KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Azimova Gulnoza Karimjon qizi	328
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	333

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvish Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari	439
Kambarova Dilfuza Salijanovna	
Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni	443
Karimova Nigora	
Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi	447
Karribojeva Lobarxon Fayzulla qizi	
Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish.....	452
Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi	
CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi	457
Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatullojevna	
Project-Based Learning in Professional Education	461
Mukhtarova Nozima Kuchkarovna	
Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili	464
Nazarova Madinabonu Narzi qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni.....	468
Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna	
Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati.....	472
Nozimboyeva Muqaddas Abdulvohid qizi	
Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol uslublardan foydalanish.....	477
Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna	
Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalariining pedagogik tahlili	480
Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi	
Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish.....	485
Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna	
Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni.....	489
Nurmatova Maftuna Ilxamovna	
Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati.....	493
O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi	
Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari.....	498
O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi	
Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli	501
Ochilova Sanobar Narzullayevna	
Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari	504
Olimova Dilrabo Nurali qizi	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari.....	508
Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna	
Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	512
Otaboboyeva Umida Ilxomovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati	517
Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi	
Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati.....	520
Radjapova Zuxra Tirkashevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari	523
Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi	
Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari.....	527
Sadullojeva Farog'at Hikmatillo qizi	

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

BUGUNGI KUNDA TALABALARNI MUTAXASSIS SIFATIDA SHAKLLANTIRISHDA MAQSADGA MUVOFIQLIK, NATIJDORLIK, OPTIMALLIK VA IJODKORLIK MEZONLARI (PEDAGOGIKA TA'LIM YO'NALISHI MISOLIDA)

Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi
Andijon davlat pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Bugungi dinamik ta'lim muhitida talabalarning mutaxassis sifatida shakllanishi maqsadga muvofiqlik mezonlarini puxta o'ylab ko'rishni taqozo etadi. Mazkur mezonlar talabalarning o'z yo'nalishlari bo'yicha yuqori natijalarga erishishlari uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni egallashlarini ta'minlovchi asosiy tamoyil sifatida xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot pedagogika yo'nalishi mutaxassislarini shakllantirishda muvofiqlik mezonlarining ahamiyatini o'rganadi hamda ularni samarali amalga oshirishning asosiy jihatlari yoritib beradi.

Kalit so'zlar: dinamik ta'lim muhiti, muvofiqlik, natijadorlik, optimallik, ijodkorlik mezonlari, akademik qat'iylik, kasbiy kompetensiyalar.

Abstract: In today's dynamic educational environment, the process of students' professional development requires a careful consideration of the criteria of expediency and relevance. These criteria serve as fundamental principles that ensure the acquisition of the knowledge, skills, and competencies necessary for students to achieve high results in their respective fields of study. This research examines the significance of relevance criteria in the formation of future specialists in the field of pedagogy and highlights the key aspects of their effective implementation.

Key words: dynamic educational environment, relevance, effectiveness, optimality, creativity criteria, academic rigor, professional competencies.

Аннотация: В современных условиях динамично развивающейся образовательной среды процесс становления студентов как будущих специалистов требует тщательного осмысления критериев целесообразности и соответствия. Данные критерии выступают в качестве основополагающих принципов, обеспечивающих овладение знаниями, навыками и компетенциями, необходимыми для достижения высоких результатов в избранной профессиональной сфере. В данном исследовании рассматривается значение критериев соответствия в подготовке специалистов педагогического направления, а также освещаются ключевые аспекты их эффективной реализации.

Ключевые слова: динамичная образовательная среда, соответствие, результативность, оптимальность, критерии творчества, академическая строгость, профессиональные компетенции.

KIRISH

Bo'lajak pedagoglarning pedagogik mahoratini shakllantirishda asosiy ixtisoslik fanlarining o'rni muhim bo'lib, ular samarali ta'lim jarayonini tashkil etish uchun mustahkam asos vazifasini bajaradi. Mazmunga xos bilimlar hamda pedagogik ta'lim muhitini o'z ichiga olgan ushbu fanlar bo'lajak pedagoglarda ta'lim jarayonining murakkab jihatlari samarali boshqarish imkonini beradigan keng qamrovli kasbiy mahoratni shakllantirishga xizmat qiladi.

Muvofiqlik mezonlari pedagog mutaxassislarning shakllanishiga ta'sir ko'rsatuvchi bir qator omillarni o'z ichiga oladi. Ushbu mezonlar akademik standartlar, kasbiy kompetensiyalar, axloqiy me'yorlar, madaniy sezgirlik hamda mehnat bozorining o'zgaruvchan talablarini qamrab oladi. Muvofiqlik mezonlariga rioya qilish orqali ta'lim muassasalari o'z dasturlarini talabalarning turli ehtiyojlariga moslashtirishi va ularni tanlagan kasbiy faoliyat yo'nalishlarida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlashi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik ta'lim dasturlarining yuqori akademik standartlarga ega bo'lishini ta'minlash malakali mutaxassislarni tayyorlashning muhim shartidir. O'quv dasturi mazmunan puxta, shu bilan birga moslashuvchan bo'lishi, talabalarda tanqidiy fikrlash, muammolarni hal etish ko'nikmalari va fan mazmunini chuqur anglash qobiliyatlarini rivojlantirishi zarur. Shuningdek, talabalar o'zlashtirilgan axborotni tahlil qilish va mustaqil qarorlar qabul qilish kompetensiyasiga ega bo'lishlari kerak.

Pedagog mutaxassislar nazariy bilimlar bilan bir qatorda turli kasbiy kompetensiyalarga ham ega bo'lishlari lozim. Bular qatoriga samarali muloqot, hamkorlik, moslashuvchanlik, yetakchilik hamda raqamli savodxonlik ko'nikmalari kiradi. Tajribaviy ta'lim, pedagogik amaliyot va amaliy loyihalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish talabalarining ushbu kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi. Pedagog mutaxassislarni tayyorlash jarayonida axloqiy me'yorlarga rioya qilish alohida ahamiyat kasb etadi.

Talabalar halollik, hurmat, tenglik va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillariga amal qilishlari zarur. O'qituvchilar esa axloqiy xulq-atvor namunasini ko'rsatish hamda ta'lim muassasalarida akademik halollik madaniyatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy ko'p madaniyatli jamiyatda pedagog mutaxassislar madaniy sezgirlik va madaniyatlararo kompetentlikni namoyon etishlari kerak. O'quv materiallari turli qarashlar, tarixiy tajribalar va madaniy qadriyatlarni aks ettirishi, inklyuzivlikni targ'ib qilishi hamda talabalar o'rtasida madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishi lozim.

Pedagog mutaxassislarni muvaffaqiyatli kasbiy faoliyatga tayyorlash uchun mehnat bozorining o'zgaruvchan talablarini hisobga olish muhimdir. O'qituvchilar va ta'lim muassasalari o'quv dasturlarining dolzarbligini ta'minlash maqsadida sohadagi zamonaviy tendensiyalar, texnologik yutuqlar hamda innovatsion pedagogik yondashuvlardan muntazam xabardor bo'lib borishlari zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Muvofiqlik mezonlarini samarali amalga oshirish ta'lim sohasidagi manfaatdor tomonlar, jumladan, ma'murlar, professor-o'qituvchilar, talabalar va soha mutaxassislari o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan sa'y-harakatlarni talab qiladi. Tadqiqot jarayonida pedagog mutaxassislarni tayyorlashda muvofiqlik mezonlarining ahamiyati hamda ularni amaliyotga joriy etish mexanizmlari tahlil qilindi. Tadqiqotda tahlil, qiyosiy tahlil va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Olingan natijalar muvofiqlik mezonlarini samarali amalga oshirish uchun o'quv dasturlari mazmuni va pedagogik amaliyotni muntazam ravishda qayta ko'rib chiqish zarurligini ko'rsatdi.

Shuningdek, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish, ta'lim jarayonidagi innovatsion yondashuvlar va ilg'or tajribalarni o'zlashtirishga qaratilgan kasbiy rivojlanish dasturlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etishi aniqlandi. Tadqiqot davomida talabalarga real hayotiy va kasbiy tajriba orttirish imkoniyatlarini yaratish maqsadida ta'lim muassasalari, ishlab chiqarish korxonalari, jamoat tashkilotlari hamda boshqa hamkor institutlar bilan o'zaro aloqalarni rivojlantirish zarurligi asoslandi.

Bundan tashqari, pedagogik ta'lim dasturlarini takomillashtirish jarayonida talabalar, bitiruvchilar va ish beruvchilarning fikr-mulohazalarini muntazam o'rganish hamda ularni o'quv dasturlarini yangilash jarayoniga integratsiya qilish muhim omil sifatida e'tirof etildi. Mazkur metodologik yondashuv pedagog mutaxassislarni tayyorlash sifatini oshirish, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va zamonaviy mehnat bozori talablariga moslashtirishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Moslik mezonlari ta'lim oluvchilarni bugungi tez sur'atlar bilan rivojlanib borayotgan jamiyat uchun raqobatbardosh mutaxassislar sifatida shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Akademik qat'iylik, kasbiy kompetensiyalar, axloqiy me'yorlar, madaniy sezgirlik va mehnat bozori talablariga moslikni ta'minlash orqali ta'lim muassasalari talabalarining muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat yuritishlari hamda jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'shishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim oluvchilarning mutaxassis sifatida shakllanishi ko'p qirrali jarayon bo'lib, uning samaradorligi aniq mezonlar asosida baholanishi lozim. Ushbu mezonlar talabalarining bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini, shuningdek, ularning pedagog sifatidagi kasbiy faoliyatga tayyorgarlik darajasini aniqlash imkonini beradi.

Tahlillar pedagog mutaxassislarni tayyorlashda samaradorlik mezonlari alohida ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Samaradorlik mezonlari talabalarining akademik tayyorgarligi, pedagogik mahorati, sinfni boshqarish qobiliyati, shaxslararo kompetensiyalari va kasbiy fazilatlarini kompleks baholash imkoniyatini yaratadi. Akademik malaka pedagog mutaxassis shakllanishining asosi bo'lib, talabalarining fan mazmunini chuqur o'zlashtirishi, ta'limning nazariy asoslarini bilishi va tadqiqot metodologiyasini amaliyotda qo'llay olishini nazarda tutadi. Baholash jarayonida imtihonlar, ilmiy loyihalar, taqdimotlar va yozma topshiriqlardan foydalanish talabalarining

tanqidiy fikrlash va tahlil qilish ko'nikmalarini aniqlash imkonini beradi. Pedagogik mahorat esa darslarni samarali rejalashtirish, tashkil etish, o'tkazish va baholash jarayonlarida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari pedagogik amaliyot, kuzatuv va portfoliolar talabalarning pedagogik tayyorgarlik darajasini aniqlashda muhim vosita ekanligini ko'rsatdi. Shuningdek, sinfni boshqarish qobiliyati pedagog faoliyatining muhim tarkibiy qismi sifatida baholanib, unda o'quvchilar uchun qulay va xavfsiz ta'lim muhitini yaratish, intizomni saqlash hamda o'quvchilarning faolligini oshirish ko'nikmalari muhim o'rin tutishi aniqlandi. Shaxslararo kompetensiyalar ham pedagog mutaxassisning kasbiy muvaffaqiyatini belgilovchi omillardan biri hisoblanadi. Samarali muloqot qilish, hamkorlikda ishlash, nizolarni bartaraf etish va madaniy jihatdan sezgir yondashuvlarni qo'llash talabalarning kasbiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, kasbiy fazilatlar, jumladan, halollik, mas'uliyat, tashabbuskorlik, kasbiy etika va uzluksiz ta'limga intilish pedagog mutaxassisning shakllanishida muhim mezon sifatida e'tirof etildi. O'rganishlar natijasida samaradorlik mezonlarini amaliyotga tatbiq etishda talabalarga mezon va talablarni aniq tushuntirish, muntazam fikr-mulohazalar berish, mentorlik faoliyatini yo'lga qo'yish hamda baholashning turli shakllaridan foydalanish samarali natijalar berishi aniqlandi. Shuningdek, o'z-o'zini baholash, refleksiya, tengdoshlar bilan hamkorlik va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirish talabalarning kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishga xizmat qilishi kuzatildi. Tadqiqot natijalari pedagog mutaxassislarni tayyorlashda samaradorlik mezonlarini ta'lim dasturlariga tizimli ravishda integratsiya qilish bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'lim sifatini oshirish va zamonaviy mehnat bozori talablariga mos kadrlarni tayyorlashning muhim omili ekanligini tasdiqladi.

Pedagog o'qituvchilarining malakali va samarali mutaxassis sifatida shakllanishida samaradorlik mezonlari muhim ahamiyat kasb etadi. Akademik malaka, pedagogik mahorat, sinfni boshqarish qobiliyatlari, shaxslararo kompetensiyalar va kasbiy fazilatlar baholash orqali ushbu mezonlar ta'lim oluvchilarning o'qituvchi sifatidagi faoliyatga tayyorgarlik darajasi haqida muhim ma'lumotlarni beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagog mutaxassislarni tayyorlashda samaradorlik mezonlaridan foydalanish ularning kasbiy rivojlanishini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi. Strategik yondashuvlar va ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan sa'y-harakatlar pedagog mutaxassislarning o'z o'quvchilari va jamoalari hayotiga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ta'limning zamonaviy rivojlanish jarayonida optimallik mezoni ham alohida ahamiyatga ega bo'lib, u pedagog mutaxassislarni tayyorlashda ta'lim sifati, samaradorligi va dolzarbligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Optimallik mezoni mavjud resurslardan oqilona foydalanish orqali eng yuqori natijalarga erishishni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv talabalarning bilim olishi, o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi va ta'lim dasturlarining umumiy samaradorligini oshirishga qaratilgan. Tadqiqotlar natijasida optimallikning muhim jihatlari sifatida talabaga yo'naltirilgan ta'lim, resurslardan samarali foydalanish, innovatsion pedagogik amaliyotlarni qo'llash, doimiy takomillashtirish va manfaatdor tomonlar ehtiyojlariga moslashish omillari aniqlangan. Talabaga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvi o'quvchilarning individual ehtiyojlari, qiziqishlari va ta'lim uslublarini hisobga olish orqali ularning tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Resurslardan samarali foydalanish esa vaqt, moliyaviy mablag'lar, texnologiyalar va inson kapitalini oqilona taqsimlash orqali ta'lim jarayonining sifatini oshiradi. Innovatsion pedagogik amaliyotlar zamonaviy texnologiyalar, loyihaviy ta'lim, fanlararo integratsiya va tajribaviy o'qitish usullarini qo'llash orqali talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Doimiy takomillashtirish jarayoni esa ta'lim tizimining barcha bosqichlarida baholash, tahlil qilish va natijalar asosida rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishni nazarda tutadi. Shuningdek, manfaatdor tomonlar, ya'ni talabalar, ota-onalar, pedagoglar, ish beruvchilar va jamiyat vakillarining ehtiyojlarini hisobga olish ta'lim jarayonining dolzarbligini ta'minlaydi.

Tadqiqot natijalari optimallik mezonini amaliyotga joriy etishda ehtiyojlarni muntazam o'rganish, pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga investitsiya kiritish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va innovatsion muhitni shakllantirish muhim ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, monitoring va baholash tizimini takomillashtirish orqali ta'lim natijalarini yanada optimallashtirish mumkinligi aniqlandi. Bundan tashqari, tadqiqot davomida pedagogika sohasida ijodkorlik mezonining ahamiyati ham tahlil qilindi. Natijalar ijodkorlikning pedagog mutaxassislarni shakllantirishda muhim omillardan biri ekanligini ko'rsatdi. Ijodkorlik talabalarda yangicha fikrlash, muammolarni innovatsion tarzda hal etish, tashabbuskorlik va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Oliy ta'lim muassasalarida ijodkorlikni rivojlantirish nafaqat badiiy faoliyat bilan, balki tanqidiy fikrlash, ilmiy izlanish va yangi g'oyalarni yaratish bilan ham bog'liqdir.

Tadqiqot natijalari talabalarga erkin fikr yuritish, yangi g'oyalarni ilgari surish va ularni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlarini yaratish pedagog mutaxassislarning kasbiy salohiyatini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatdi. Shuningdek, ijodkorlikni rivojlantirish uchun qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhiti, fanlararo hamkorlik va innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Umuman olganda, samaradorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlarining uyg'unligi pedagog mutaxassislarni tayyorlash sifatini

oshirish, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda zamonaviy ta'lim tizimi talablariga mos mutaxassislarni shakllantirishning muhim omili hisoblanadi.

Ijodkorlik mezoni pedagog mutaxassislarni shakllantirishning muhim tarkibiy qismlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ijodkorlik talabalarda yangicha fikrlash, muammolarga innovatsion yondashish va turli vaziyatlarga moslashuvchan qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Mutaxassislarni tayyorlash jarayonida divergent fikrlashni rag'batlantirish alohida ahamiyatga ega bo'lib, u talabalarga bir muammoning bir nechta yechimlarini ishlab chiqish, muqobil yondashuvlarni izlash va murakkab vaziyatlarni tahlil qilish imkonini beradi. Bunday yondashuv talabalarning mustaqil fikrlashi va tanqidiy tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, ijodkorlik turli fanlar va yo'nalishlar kesishgan nuqtada yanada samarali rivojlanishi aniqlandi. Shu sababli fanlararo integratsiyani ta'minlash, san'at, texnologiya, gumanitar va ijtimoiy fanlar elementlarini uyg'unlashtirish orqali talabalar bilimlarining yaxlit tizimini shakllantirish mumkin. Tadqiqot davomida loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyalari ham ijodkorlikni rivojlantirishning samarali vositasi sifatida baholandi.

Amaliy loyihalar, muammoli vaziyatlarni hal etishga qaratilgan topshiriqlar va hamkorlikdagi faoliyatlar talabalarga o'z bilim va ko'nikmalarini real hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. Natijada ularda mas'uliyat, tashabbuskorlik va ijodiy yondashuv sifatleri rivojlanadi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, ijodkorlik g'oyalarni erkin ifodalash va reflektiv faoliyat bilan chambarchas bog'liqdir. Talabalarga yozma ishlar, taqdimotlar, raqamli vositalar, san'at va boshqa ijodiy faoliyat turlari orqali o'z fikrlarini ifodalash imkoniyatlarini yaratish ularning ijodiy salohiyatini oshiradi. Shu bilan birga, o'z faoliyati natijalari ustida fikr yuritish va xulosalar chiqarish ko'nikmalari ham shakllanadi.

Tadqiqot natijalari ijodkorlikning samarali rivojlanishi uchun qulay ta'lim muhitini yaratish zarurligini ham tasdiqladi. Bunday muhit talabalarning qiziquvchanligini qo'llab-quvvatlash, yangi g'oyalarga ochiqlikni rag'batlantirish, mustaqil izlanishlar olib borish imkoniyatlarini kengaytirish hamda tavakkal qilishdan qo'rqmaslik madaniyatini shakllantirishni nazarda tutadi. Shuningdek, ijodkorlik mezonini amaliyotga joriy etishda san'at integratsiyasidan foydalanish, pedagoglarning ijodkorlikni rivojlantirish bo'yicha kasbiy kompetensiyalarini oshirish, innovatsion laboratoriyalar va ijodiy o'quv muhitlarini tashkil etish, so'rovga asoslangan ta'lim metodlarini keng qo'llash hamda talabalarning ijodiy yutuqlarini namoyish etish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish muhim omillar sifatida e'tirof etildi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari ijodkorlik mezonining pedagog mutaxassislarni tayyorlash jarayonida innovatsion fikrlashni rivojlantirish, kasbiy kompetensiyalarni takomillashtirish va zamonaviy ta'lim tizimi talablariga mos mutaxassislarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatdi.

XULOSA

Bugungi shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda raqobatbardosh va zamonaviy talablarga javob bera oladigan pedagog mutaxassislarni shakllantirishda ijodkorlik mezoni muhim ahamiyat kasb etadi. Divergent fikrlashni rivojlantirish, fanlararo integratsiyani ta'minlash, loyihaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish, erkin fikr bildirish va reflektiv faoliyatni qo'llab-quvvatlash orqali talabalarning ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish mumkin.

Ijodkorlik pedagogik faoliyatda innovatsion yondashuvlarni shakllantirish, muammolarga samarali yechim topish hamda ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shuningdek, qulay va rag'batlantiruvchi ta'lim muhitini yaratish talabalarning mustaqil fikrlashi, tashabbuskorligi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagog mutaxassislarni tayyorlash jarayonida muvofiqlik, samardorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlarini uyg'un holda qo'llash bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish hamda ularning zamonaviy ta'lim tizimida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishlarini ta'minlaydi. Bino-barin, ijodkorlikka asoslangan yondashuv pedagogik ta'lim sifatini oshirish va kelajak avlodni tarbiyalashga qodir malakali mutaxassislarni tayyorlashning muhim omili hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Perry, W. (1970). Forms of Intellectual and Ethical Development in the College Years.
2. Schommer, M. (1990). Effects of Beliefs About the Nature of Knowledge on Comprehension.
3. Flavell, J. H. (1979). Metacognition and Cognitive Monitoring.
4. Hofer, B., & Pintrich, P. (1997). The Development of Epistemological Theories.
5. Schraw, G., & Dennison, R. (1994). Assessing Metacognitive Awareness.
6. Muslimov, N. A. (2017). Kasbiy kompetentlikni shakllantirish nazariyasi.
7. Sharipov, Sh. (2019). Pedagogik innovatsiyalar asoslari.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.